

**GAUTENGSE DEPARTMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
HUISHOUDKUNDE HG**

AFDELING A

1.1	A	B	C	D	2
1.2	A	B	C	B	2
1.3	A	B	C	D	2
1.4	A	B	C	D	2
1.5	A	B	C	D	2
1.6	A	B	C	D	2
1.7	A	B	C	D	2
1.8	A	B	C	D	2
1.9	A	B	C	D	2
1.10	A	B	C	D	2
1.11	A	B	C	D	2
1.12	A	B	C	D	2
1.13	A	B	C	D	2
1.14	A	B	C	D	2
1.15	A	B	C	B	2
1.16	A	B	C	D	2
1.17	A	B	C	B	2
1.18	A	B	C	D	2

18 x 2 = (36)

1.19. Gesinstudie

- 1.19.1 G
 - 1.19.2 D
 - 1.19.3 E
 - 1.19.4 C
 - 1.19.5 A (5)
- Verduidelik**

1.20. Maslow

- 1.20.1 C
 - 1.20.2 E
 - 1.20.3 G
 - 1.20.4 B
 - 1.20.5 F (5)
- Toepassing**

**VRAE 1.23 – 1.30 ENIGE
VOLGORDE**

1.21. Bereiding van brood

- 1.21.1 B (1)
- 1.21.2 B
- C (2)
- 1.21.3 B
- D (2)
- 1.21.4 A
- D (2)
- 1.21.5 B
- D (2)
- 1.21.6 B
- C (2)
- 1.21.7 A (1) **Begrip**

1.22. Gesikpte geregte

- 1.22.1 B
 - 1.22.2 A
 - 1.22.3 C
 - 1.22.4 F
 - 1.22.5 E (5)
- Begrip**

1.23. Homogeniseerde melk

- A
 - C
 - D
 - G (4)
- Kennis**

1.24 Mikroorganismes

- B
 - C
 - E
 - F(4)
- Kennis**

125. veranderinge in vrugte

- A
 - C
 - D
 - G (4)
- Kennis**

1.26. Waardes

- A
 - D
 - E
 - G(4)
- Kennis**

1.27 Geldelike inkomste

- B
 - D
 - F
 - G (4)
- Begrip**

1.28. Verdeling van take

- A
 - B
 - E
 - H
 - J (5)
- Begrip**

1.29. Beligting

- A
 - B
 - D
 - E (4)
- Verduideliking**

130. Kunselemente

- C
 - D
 - F
 - G
- (4 x 2)
Hoër Kognitief

TOTAAL VIR AFDELING A: [100]

AFDELING B**VRAAG 2****2.1.1 Gaarmaak van styselsoorte**

TEGNIK	TERM	VOORBEELDE
Mielieblom met koue water	Pasta ✓	Sous, vla ✓
Gesmelte smeer	Roux ✓	Witsous met enige geur ✓

Kennis	Sill. 2.8	Graansoorte
--------	-----------	-------------

(4)

2.1.2 Styselmolekules

STYSEL-MOLEKULES	STRUKTUUR	FUNKSIE	TIPE JEL
Amilose	Kettingmolekule ✓	Dra by tot /verdikking/stolling ✓	Ferm en stabiele jel ✓
Amilopektien	Vertakte molekule ✓	Saamklewings /verdikking ✓	Geen jel vorm ✓

(toepassing)	Sill. 2.8	Graansoorte
--------------	-----------	-------------

(6)

2.1.3 Wasagtige stysel

Bevat geen amilose slegs amilopektien. ✓

Verduideliking	Sill. 2.8	Grane
----------------	-----------	-------

(1)

2.2 Gaarmaakmetodes

KLASSIFIKASIE	GAARMAAK MEDIUM	HITTE OORDRAG-METODES
Droë hitte ✓	Lug ✓	Geleiding ✓ Stroming ✓ Straling ✓

(5)

Toepassing	Sill. 2.4	Gaarmaakmetodes
------------	-----------	-----------------

2.3. Vit C verlies en voorsorgmaatreëls vir aartappelvoorbereiding

AARTAPPELS	2.3.1 VIT C-VERLIES	2.3.2 VOORSORGMAATREËLS
Kook in skil	Minder Vit C sal in water verlore gaan Vit C word deur hitte vernietig ✓	Was in skil gekook Kook ongeskil ✓
Bak in skil	Vit C word deur hitte vernietig ✓	Geen water gebruik Kook tot net gaar ✓
Gebraaide geskilde aartappelskyfies	Vit C sal verlore gaan wanneer aartappel geskil word Vernietig deur die hitte van die olie ✓	Skil baie dun Braai tot net gaar /nie oorgaar ✓

Kennis/Verduid.	Sillabus 2.14	Vrugte en groente
-----------------	---------------	-------------------

(6)

2.4 **Konserwatiewe gaarmaakmetode vir groenboontjies**

- Berei voor net voor opdiening
- Gebruik minimum hoeveelheid water
- Water moet kook voor groente bygevoeg word
- Gebruik styfpassende deksel
- Verlaag hitte sodra water terugkeer na kookpunt ✓✓✓✓✓
- Kook net totdat dit bros is maar nie sag
- Kort gaarmaaktyd om groen kleur te behou
- Moenie koeksoda byvoeg nie – dit vernietig Vit C
- Bedien onmiddellik

Verduideliking	Sillabus 2.14	Groente en vrugte
----------------	---------------	-------------------

(6)

2.5.1 **Analiseer toestand van voedselvergiftiging**

- Voedselsoort geëet was hoender
- Die oudste seun het nie van die hoender geëet nie en hy was die enigste wat nie siek geword het nie.
- Mikroörganisme wat siekte veroorsaak was salmonella/bakterieë

Toestande aanleiding gegee dat voedsel besmet word

- Beskikbare voedsel- pluimvee-hoender
- Temperatuur gestoor- kamertemperatuur – kombuis baie warm
- Tyd- heel nag buite die yskas
- Suurstof – salmonella is aerobies
- Vog- hoender klam ✓✓✓✓✓✓✓

Hoër kognitief	Sillabus 2.7	Voedselhigiëne
----------------	--------------	----------------

(8)

2.5.2 **Simptome**

- Hoofpyn
- Maagkrampe
- Vomering (braking)
- Diarree ✓✓✓
- Koors / temperatuur

Kennis	Sillabus 2.7	Voedselhigiëne
--------	--------------	----------------

(4)

[40]

VRAAG 3

3.1 Vleisstukke

1. Skof ✓
2. Bolo ✓
3. Lende ✓
4. Kruis ✓
5. Skenkel ✓

Kennis	Sillabus 2.12	Vleis
--------	---------------	-------

(5)

3.2 Snitte wat gebruik kan word vir geregte

- 3.2.1 2 - Bolo ✓
- 3.2.2 1 - Skof ✓
- 3.2.3 5 - Skenkel ✓
- 3.2.4 3 - Lende ✓

Begrip	Sillabus 2.12	Vleis
--------	---------------	-------

(4)

3.3.1 Watter voedselitem lewer die beste nutriënte

- a) Lendestuk - 1 ✓
- b) Grondbone - 7 ✓
- c) Grondbone - 7 ✓
- d) Sardyne - 4 ✓

Toepassing	Sillabus 2.1	Maaltydbeplanning
------------	--------------	-------------------

(4)

3.3.2 Voorsien die meeste nutriënte

Grondbone nr. 7 ✓

Begrip	Sillabus 2.1	Maaltydbeplanning
--------	--------------	-------------------

(1)

3.4 Analise van ontbyt spyskaart

VOEDSELGROEP	AANTAL PORSIES	PORSIES TEENWOORDIG IN DIE SPYSKAART
Melk en Melkprodukte ✓	1 ✓	
Vleis en vleisalternatiewe ✓	1 ✓	
Vrugte en Groente ✓	2 ✓	
Graan en graanprodukte ✓	1 ✓	
Vette en olies ✓	1 ✓	

(10)

Hoër kognitief	Sillabus 2.1	Maaltydbeplanning
----------------	--------------	-------------------

3.5.1 Gelatien – weekproses

Gelatien hidreer /swel wanneer dit in water geweek word ✓

Kennis	Sillabus 2.15	Gelatien
--------	---------------	----------

(1)

3.5.2 Gelatien bygevoeg by suikermengsel

- Suiker vertraag die swellingsproses van gelatien ✓
- Suiker kompeteer met gelatien vir water. ✓

Begrip	Sillabus 2.15	Gelatien
--------	---------------	----------

(2)

- 3.5.3 **Eienskap van eiers**
Skuimvorming ✓
Kennis	Sillabus 2.10	Eiers	
- (1)
- 3.5.4 **Invloed van suurlemoensap**
- Die pH –inhoud word verlaag
 - Koagulering word bevorder
 - Die gevolg is 'n stywer geklopte eierwit
 - En groter volume ✓✓✓
Verduidelik	Sillabus 2.10	Eiers	
- (3)
- 3.5.5 **Korrekte stadium van eierwit**
Sagte punt stadium ✓
- 3 eienskappe van hierdie stadium**
- Die eierwit word witter
 - Minder skuimerig. Die lugborrrels word kleiner
 - Baie glansend en vogtig
 - Die mengsel sal vloei wanneer die bak gekantel word.
 - Die skuim sal sagte, ronde punte vorm as die klitser verwyder word.
 - Vloeistof sal in die bak vorm as dit gelaat word om te staan ✓✓✓
Kennis	Sill. 2.10	Eiers	
- (3)
- 3.5.6 **Voorafverhitting van melk**
Gaarmaaktyd is korter ✓
Kennis	Sillabus 2.9	Melk	
- (1)
- 3.5.7 **Funksie van eier**
Verdikking van eiervla ✓
Kennis	Sillabus 2.10	Eiers	
- (1)
- 3.5.8 **Voedselsisteme**
• Ware oplossing	–	strooisuiker en water	
• Oplossing	–	suiker in eiervla	
• Suspensie	–	laaste vier bestanddele van vla	
• Sol	–	skuimerige eierwit / melk in eiervla	
• Sagte jel	–	gaar eiervla	
• Kolloidaledispersie	–	eierwitskuim	
• Skuim	–	geklopte eierwit	✓✓✓
Toepassing	Sillabus 2.10	Eiers en Melk	
- (3)

[40]

VRAAG 4

4.1 Reëls in verband met melk

4.1.1 Houer – spoel met koue water uit

- Om te verhoed dat melkproteïene teen die kant van die bottel koaguleer en dit is moeiliker om te verwyder. ✓
- Spoel uit met koue water en was deeglik in warm water. ✓

Verduideliking	Sillabus 2.9	Suiwelprodukte	(2)
----------------	--------------	----------------	-----

4.1.2 Moet nooit ou en vars melk meng nie

- Ou melk bevat verhoogde suurvormende bakterieë wat die bergings- en eet kwaliteit verlaag ✓
- Melk word gouer suur/kontamineer vars melk ✓

Verduideliking	Sillabus 2.9	Suiwelprodukte	(2)
----------------	--------------	----------------	-----

4.2 Effek van aanhoudende hoë hitte op kaas

- Die proteïene oorkoaguleer , word taai en krimp
- Kaas smelt, die vet skei van die massa
- Die produk word onverteerbaar
- Vogverlies vind plaas

✓✓✓✓

Verduideliking	Sillabus 2.9	Suiwelprodukte	(4)
----------------	--------------	----------------	-----

4.3 Waarom word vis gouer gaar as vleis

- Visspiere bevat klein hoeveelhede bindweefsel in vergelyking met vleis
- Die kollageen van visbindweefsel degradeer ook by 'n laer temperatuur as die van vleis
- Bevat slegs kollageen en nie elastien nie. ✓✓

Verduideliking	Sillabus 2.1.1	Vis	(2)
----------------	----------------	-----	-----

4.4 Gestoomde stokvis gebruik vir siekevoeding en verslankingsdiëte.

- Dit is maklik verteerbaar
- Die energiewaarde is laag
- Dit is in witvis

✓✓

Verduideliking	Sillabus 2.11	Vis	(2)
----------------	---------------	-----	-----

4.5 Veranderinge in vis tydens bevriësing en bewaring

- Yskristalle vorm. Stadige bevriësing veroorsaak groot yskristalle wat groter weefselkade veroorsaak.
- Vriesbrand kan op die oppervlakte van die vis voorkom as dit nie in vog- en lugdigte materiaal toegedraai is nie wat sublimasie van yskristalle veroorsaak.
- Bevriësing maak visspiere taaier. Verandering in miofibrille proteïene beïnvloed die tekstuur nadelig.
- Wanneer water vries en yskristalle gevorm word, verhoog die soutkonsentrasie wat weer die ontwatering van die proteïene veroorsaak
- Verandering kom voor in die lipiede van olierige visse. Onversadigde vetsure word geoksideer en word galsterig. ✓✓✓✓

Verduideliking	Sillabus 2.11	Vis	(4)
----------------	---------------	-----	-----

4.6 **Funksies van eiers in chouxdeeg**

- Die eierproteïen maak die chouxpasta elasties help om smaak uit te brei ✓
- Lesitien in eiergeel dien as emulsifiseerder en help met die emulsifisering van die baie vet. ✓
- Dit verskaf vloeistof wat bydra tot die stoom wat omgesit word as rismiddel/help om groter volume te verkry. ✓
- Dit versterk die selwande. ✓

Verduideliking	Sillabus 2.17	Gebakte Produkte	(4)
----------------	---------------	------------------	-----

4.7

4.7.1 **Formele balans**

- A – Kussings ✓
- B – Lampe ✓
- C – Matte ✓

Informele balans

- D – Kaste ✓

Toepassing	Sillabus 3.1.1	Interieur	(4)
------------	----------------	-----------	-----

4.7.2 **Tipe kleurskema**
Analogiese ✓

Toepassing	Sillabus 3.1.1	Interieur	(1)
------------	----------------	-----------	-----

4.7.3 **Ritme in kamer**

Deur die herhaling van :

- 'n motief op prent
- Skakerings in prent
- Lyn in deken, kussingslope
- Reghoeke in rakkies
- Ronde/ovaal lampies teen muur ✓✓✓✓
- Patrone op matte
- Progressiewe verandering in dikte van lyn

Begrip	Sillabus 3.1.1	Interieur	(5)
--------	----------------	-----------	-----

4.8

4.8.1 **Verhouding (Proporsie)**
GOEIE PROPORSIE

- Lampskeerm in verhouding tot lampstaander ✓✓
- Stoel B se sitplek is dieselfde hoogte as koffietafel. ✓✓

SWAK PROPORSIE

- Koffietafel E is laer as sitplek van rusbank A. ✓✓
- Strooikussing is te klein in vergelyking tot rusbank A ✓✓

Hoër kognitief	Sillabus 3.1.1	Interieur	(8)
----------------	----------------	-----------	-----

4.8.2 **Bronne van beligting**

- Natuurlike lig / daglig / sonlig ✓
- Kunsmatige lig / tafellampe ✓

Begrip	Sillabus 3.1.1	Interieur	(2)
--------	----------------	-----------	-----

(40)

AFDELING C**VRAAG 5**

5.1

Veiligheid by die gebruik van trappe

- Trappe moet van handrelings voorsien wees.
- Trappe moet dieselfde hoogte wees.
- Die loopvlak moet glyvry wees.
- Randstroke moet aangebring word.
- Spore moet na genoeg wees sodat kinders kan nie deurklim en vassit nie.
- Trappe moet goed verlig wees.
- Moenie items en speelgoed op trappe laat lê nie.
- Bo – en onderpunt van trap moet van hek voorsien wees – klein kinders. √√√√
- Loopvlak moet breed genoeg wees – agter deure ongeveer 50 cm.

Begrip	Sillabus 3.1.1	Interieur
--------	----------------	-----------

(4)

5.2

Eienskappe van 'n funksionele bed

- Die bedkassies en die matras moet 'n eenheid vorm.
- Ekstra lang bed is nodig vir hierdie lang persoon
- Breed genoeg vir hom om op sy sy te lê dat hy sy knieë kan optrek
- Matras
 - Ondersteun die liggaamsgewig
 - Gee mee wanneer slaper van posisie verander / behou vorm √√√√√
 - Behou liggaamshitte / goeie isoleerders
 - Absorbeer sweet.

Toepassing	Sillabus 3.1.1	Interieur
------------	----------------	-----------

(6)

5.3.1

Byvoordele

- Hierdie voordele is 'n vorm van nie-geldelike inkomste. √
- Dit kan in die vorm wees van goedere of dienste √

Verduideliking	Sillabus 1.2.2	Finansiële Bestuur
----------------	----------------	--------------------

(2)

5.3.2

Byvoordele aangebied

- Behuisingssubsidie
- Vier weke verlof
- Mediese hulpfonds √√√√
- Pensioenskema
- Groeplewensversekering
- Sport- en ontspanningsfasilitiete

Kennis	Sillabus 1.2.2	Finansiële Bestuur
--------	----------------	--------------------

(4)

5.3.3 **Versekeringskema**
Groepwensversekering ✓

Kennis Sillabus 1.2.2 Finansiële Bestuur

(1)

5.3.4 **Geldelike inkomste**

- Salaris ✓
- Jaarlikse bonus (13de tjek) ✓

Begrip Sillabus 1.2.2 Finansiële Bestuur

(2)

5.3.5 **Voordele van begroting**

- Help om beperkings van inkomste te aanvaar
- Staan objektief teenoor geldsake
- Behoeftes en doelwitte word duidelik omlyn
- Inkomstebesteding is doelgerig en verhoed onnodige uitgawes ✓✓✓✓
- Help jou om vir die toekoms te beplan – belê
- Voorsiening word gemaak vir kort-en langtermyn doelwitte
- Bring foute in die bestedingspatroon aan die lig

Kennis Sillabus 1.2.2 Finansiële Bestuur

(5)

5.3.6 **Aftrekking langtermyn - voordeel**
Pensioenskema ✓

Kennis Sillabus 1.2.2 Finansiële Bestuur

(1)

5.4.1 **Doelwit**
Sy wil op vakansie gaan om te rus. ✓

Begrip Sillabus 1.1.1 Bestuursproses

(1)

5.4.2 **Standaard**
Ja ✓
Luukse vakansie, vyfsterhotel ✓

Toepassing Sillabus 1.1.1 Bestuursproses

(2)

5.4.3 **Beramings Proses**

STAPPE IN BEPLANNING	VOORBEELD UIT GEVALLESTUDIE
Stel en kry helderheid oor doelwitte ✓	Luukse vakansie in Sabie in Desember / om te rus ✓
Stel 'n voorkeurorde vir bereiking van doelwitte ✓	Verkiep om op vakansie te gaan eerder as om haar ma te help met die kerk se bazaar (sy nodig rus) ✓
Stel standarde vas waarvolgens doelbereiking gemeet word ✓	Luukse vakansie Verblyf in vyfsterhotel ✓
Aktiwiteite is bepaal ✓	Spaar geld Skakel bank vir persoonlike lening Bespreek akkomodasie Koop vliegtuigkaartjie Klerkasbeplanning ✓
Hulpmiddels is bepaal en toegeken ✓	Lening van bank/bonustjek/spaargeld ✓
Handelinge is in logiese orde georganiseer ✓	Hoeveelheid geld is bepaal en daarna is alle besprekings gedoen ✓

Hoër kognitief Sillabus 1.1.1. Bestuursproses

(12)
[40]

VRAAG 6

- 6.1.1 **Stadia- gesinsiklus**
Gesin met tieners /Uitbreidende stadium/ ✓

Kennis	Sillabus 4.1	Gesinssiklus
--------	--------------	--------------

(1)

- 6.1.2 **Oorlewingstake en voorbeelde**

TAAK	VOORBEELD
Voorsiening vir die fisiese behoeftes van die gesin	Sara berei voedsel vir die gesin voor.
Onderhouding en instandhouding van die gesinstuiste	John doen self die nodige herstelwerk in en om die huis.
Beplanning vir die gebruik van die hulpmiddels tyd, geld en ruimte	John betaal ledegeld vir Bofbalklub waaraan Peter behoort.
Bevordering van persoonlike ontwikkeling	Sosialisering van Peter met spanlede.
Skakeling met die gemeenskap	Kinders interaksie met die skool, John se werkplek, Peter se bofbalklub.

(6)

✓✓✓	Hoër kognitief	Sillabus 4.1	Gesinsiklus	✓✓✓
-----	----------------	--------------	-------------	-----

- 6.1.3 **Voordele- deel van 'n groep.**
- Leer om lojaal teenoor die groep te word.
 - Minder afhanklik van gesin
 - Gevoel dat behoort
 - Ontwikkel status in eie reg
 - Ontwikkel eie standaard gebaseer op eie waardes ✓✓✓✓

Verduideliking	Sillabus 4.3	Sosialisering
----------------	--------------	---------------

(4)

- 6.1.4 **Voorbeelde van gesinsgehegtheid**
- Goeie kommunikasie tussen gesinslede
 - Gevoel van vertroue wanneer aan verwagtings voldoen word
 - Gesinstradisies, roetines, gebeurtenisse.
 - Gesinsimbole
 - Gesinsbesittings
 - Uitinge van gevoelens tussen familielede ✓✓✓✓

Kennis	Sillabus 4.7	Gesinsstudie
--------	--------------	--------------

(4)

- 6.1.5 **Redes vir konflikte**
- Onredelike eise wat ten opsigte van akademiese prestasie gestel word – Sara se swak prestasies ✓
 - Kleredrag dra by tot konflik ✓ – Sara se haarstyle en kleredrag ✓
 - Onredelike finansiële eise stel ✓ – Play Station ✓
 - Ouers en tieners is in oorgangperiode en word aan spanning blootgestel ✓
 - /– tienerstadium ✓
 - Kompetisie tussen broer en suster ✓ – kompeteer vir vader se aandag ✓
- net 4 en voorbeeld 4x2=(8)

Hoër kognitief	Sillabus 4.5	Gesinstudie
----------------	--------------	-------------

- 6.1.6 **Afstaan van moeder**
- Traumatisiese ervaring vir almal wat betrokke is ✓
 - Emosionele probleme ontstaan dikwels as gevolg van afstaan van die ma ✓
 - Die vader moet rol van 'n vader en 'n moeder vervul ✓
 - Gesin mag finansiële probleme ondervind ✓
 - Take sal heringedeel moet word ✓

Verduidelik	Sillabus 4.4	Gesinstudie
-------------	--------------	-------------

(5)

6.2 **Ekonomiese stelsel.**6.2.1 **Ekonomiese stelsel – gebaseer op**

Die produksie √ en verspreiding √ van goedere en dienste

(2)

Kennis	Sillabus 1.2.1	Ekonomiese kringloop
--------	----------------	----------------------

6.2.2 **Ekonomiese stelsel en die gesin**

- Die gesin moet toesien dat gesinslede vaardighede het wanneer hulle toetree tot die arbeidsmark. √
- Gesinne word vergoed vir die arbeid wat hulle lewer. √
- Keuse wat gesinne maak bepaal kwaliteit en kwantiteit van produkte wat aangebied word. √
- Keuse wat gesinne maak het 'n invloed op ekonomiese stelsel en op die gesin se hulpmiddels √

(4)

Kennis	Sillabus 1.2.1 4.6	Finansiële Bestuur – Gesinstudie
--------	--------------------	----------------------------------

6.3 **Fisiese eise aan 'n werker en verduideliking**

- Hoeveelheid energie gebruik – lang tyd aanmekaar gewerk.
- Werksposisie – die manier waarop die spiere gebruik word – statiese, dinamiese, beperkte
- Hoogte van werkoppervlakke – tafel te hoog of te laag
- Vermoeiende posisies – te lank in een posisie bly /ongemaklike posisie
- Werkbewegings – wanneer die beginsels van momentum, swaartekrag en hefboomwerking geignoreer word
√√√√√

drie voorbeelde plus verduideliking 3x2=(6)

Verduideliking	Sillabus 1.1.4	Werkstudie
----------------	----------------	------------

[40]

TOTAAL: 300